S23

Kaptula la Marx

Euphrase Kezilahabi

Vide~Muwa

Scanned by CamScanner

VITO VYA FASIHI

S23

KAPTULA LA MARX

MAKTABA
TAASISI YA TAALUMA ZA KISWAHILI

Scanned by CamScanner

VITO VYA FASIHI

S1. *Tamthilia ya Maisha* – K.W. Wamitila (*mh*)
S2. *Musaleo!* – K.W. Wamitila
S3. *Tumaini* – Clara Momanyi
S4. *Gamba la Nyoka* – E. Kezilahabi
S5. *Kasri ya Mwinyi Fuad* ……………………
S6. *Msimu wa Vipepeo* – K. W. Wamitila
S7. *Sumu ya Bafe* – K. W. Wamitila
S8. *Shingo ya Mbunge na Hadithi Nyingine* – K. Wamitila (*mh*)
S9 *Kosa la Bwana Msa* – Muhammed Said Abdulla
S10. *Dharau ya Ini* – K. W. Wamitila
S11. *Dunia Uwanja wa Fujo* – E. Kezilahabi
S12. *Kichwamaji* – E. Kezilahabi
S13. *Dhifa* – E. Kezilahabi
S14. *Unaitwa Nani ?* – K. W. Wamitila
S15. *Pesa* – Njiru Kimunyi
S16. *Seserumbe* – K.W. Wamitila
S17. *Mstahiki Meya* – Timothy Arege
S18. *Kosa la Nani na Hadithi Nyingine* – Amiri Swaleh (*mh*)
S19. *Pepo ya Mabwege* – H. Mwakyembe
S20. *Wali wa Ndevu na Hadithi Nyingine* – K.W. Wamitila (*mh*)
S21. *Nguzo Mama* – Penina Muhando
S22. *Almasi za Bandia* – C.S.L. Chachage
S23. *Kaptula la Marx* – E. Kezilahabi
S24. *Nagona* – E. Kezilahabi
S25. *Mzingile* – E. Kezilahabi

Scanned by CamScanner

Kaptula La Marx

E Kezilahabi

MAKTABA
TAASISI YA TAALUMA ZA KISWAHILI

Vide Muwa Publishers Limited
An eye for quality

Scanned by CamScanner

Kaptula la Marx
Kitabu hiki kimetolewa na Vide~Muwa Publishers Limited,
Nairobi West, Kogo Star Plaza,
Barabara ya Langata
S. L. P. 3839-00506 Nairobi, Kenya
barua pepe: enquiries@vide-muwapublishers.com

© E Kezilahabi, 1999, 2010

Haki zote zimehifadhiwa. Hairuhusiwi kuiga, kunakili, kupiga chapa au kukitoa kitabu hiki kwa jinsi yoyote bila idhini, kwa maandishi, ya Vide~Muwa Publishers Limited.

Kitabu hiki kimetolewa kwa mkataba na Dar es Salaam University Press (DUP)

Chapa ya Kwanza, 2010

Usanii na uandalizi: Vide~Muwa Publishers Ltd.

ISBN 9966-773-67-3

Kimepigwa chapa na Printing Services Ltd,
Eneo la Viwandani,
Barabara ya Factory Street,
S.L.P. 32197 - 00600
Nairobi.

Scanned by CamScanner

WAHUSIKA

Kundi A: Utawala

Mkuu wa Nchi – *Rais Kapera.*

Baraza la Mawaziri – *Waziri wa Mambo ya Nchi za Nje*
Waziri wa Utamaduni
Waziri Mpya wa Utamaduni
Waziri wa Ulinzi
Waziri wa Kike na Wengine

Watumishi – *Tarishi*
Katibu Muhtasi

Kundi B: Wafungwa

Mfungwa namba 1: Chama (*Pandikizi la Mtu*)

Mfungwa namba 2

Mfungwa namba 3

Mfungwa namba 4

Mfungwa namba 5 (*Mtu wa makamo*)

Mfungwa namba 6: *Mwangaza Africanus (Mzee kidogo kuliko wafungwa wengine)*

Kundi C: Watu Mchanganyiko

Mkulima

Korchonoi Brown

Daktari

Mjamaa

Mwanamapinduzi

Scanned by CamScanner

Onyesho la kwanza

(Jela. Kelele za watu wapondao mawe shaghalabaghala zinasikika. Mwanga unaanza kuwaka pole pole. Wafungwa sita waliovaa nguo nyeupe zenye namba kubwa kifuani na mgongoni wanaonekana wamekaa chini katika mraba. Kila mmoja wao anaponda jiwe kubwa kutengeneza kokoto. Ubavuni pa kila mfungwa pana debe. Mawe yanaelekea kuwa magumu, kwani hayapasuki kwa urahisi. Wafungwa wanatumia nguvu kuinua na kushusha nyundo zao. Mara, kutoka nje filimbi inasikika. Wafungwa wanaponda mawe kwa haraka wakiutazama mlango, lakini mlango haufunguliwi. Wanachoka. Mwendo wa nyundo unapungua. Kelele za nyundo zinafifia pole pole. Mfungwa Namba 1 anacheka kwa sauti ya juu inayowashitua wengine).

Mfungwa 1: Ha ha ha ha! (*Anasimama. Wenzake wanamtazama. Wanaacha kuvunja mawe isipokuwa Namba 6 ambaye ni mzee kidogo anaendelea kupiga jiwe lake pole pole*) Lo! duniani kuna mambo. Yule bwana akamvua mke wake nguo zote! (*Akiwakataza kwa mkono*) Jamani! Msinitazame. Mimi nakwenda kuua Mzungu! (*Anakwenda kwenye debe la mtondoo mbali kidogo nao halafu ameshikilia sehemu za mbele. Wanaendelea kumtazama. Anaiga kitendo cha haja ndogo. Anarudi akicheka*). Halafu akamshika hivi. (*Anaonyesha*

Scanned by CamScanner

Mfungwa 3: Tuonyeshe basi!

Mfungwa 1: Siwezi. Mpaka tuwe wawili.

Mfungwa 6: (*Anasimama. Kwa ukali na sauti ya juu*). Nyamazeni! (*Kimya*) Hapa si mahali pa mazungumzo machafu!

Mfungwa 4: Amina!

Mfungwa 6: Hapa ni mahali pa mafunzo! Chuo cha mafunzo ya tabia njema!

Mfungwa 5: (*Kwa ukali zaidi*) Mmechoka kuniheshimu! Niondoeni kwenye uongozi basi! (*Kimya*) Sikilizeni. Nimepata tetesi kuwa sisi watu sita tuliomo humu tunafikiriwa kuwa ni watu hatari huko nje. Sisi tu wafungwa wa kisiasa. Ndiyo maana kwa muda wa miaka mingi iliyopita hatujaona nje. Chakula kinaning'inizwa juu ya kuta kwa kamba, mradi tu tusione nje. Haturuhusiwi kuzungumza na watu wa nje. Mwishowe tumepoteza hata fahamu za wakati. Sasa tutafute mbinu zitakazotuwezesha kuona hali ya nje ili tuwe pamoja na ulimwengu.

Mfungwa 1: Hali ya nje tunaijua!

Mfungwa 2: Tueleze basi (*kimya*).

Mfungwa 1: Huko nje watu wa nchi ya jirani wameteka nchi hii. Ndiyo maana sisi tunaitwa wafungwa wa kisiasa. Pia huko nje kuna wanawake wengi. Ndiyo maana sisi wanaume tumefungiwa humu na wenye vyeo.

Mfungwa 3: (*Kwa huzuni*) Aaaah! Mke wangu! Nilimwacha bado mbichi!

Scanned by CamScanner

Mfungwa 4: Mimi nisingejali kutawaliwa na nchi ya jirani. Serikali za Kiafrika ni zile zile za watawala wa maisha.

Mfungwa 1: Risasi itafupisha maisha yao. Risasi itawazindua!

Mfungwa 5: Tumsikilize mzee! Labda ana mawaidha mazuri.

Mfungwa 6: (*Anawatazama wote halafu anaendelea*) Kama nilivyosema tutafute mbinu za kuona ulimwengu wa nje. Tufanye hivi: Mwenzetu mmoja badala ya kupiga jiwe awe anagonga ukuta hadi atakapotoboa. Sisi tupige mawe kwa pamoja na mtoboa ukuta afuatize.

Mfungwa 1: Mimi mtoboa ukuta! (*Anakimbia na nyundo hadi ukutani*).

Mfungwa 6: Haya, tuanze. (*Anakaa, anahesabu moja mbili kufikia tatu, kazi inaanza. Milio inakwenda pamoja. Mfungwa Namba 1 anatumia nguvu zake zote. Anapiga mara mbili tatu halafu anapiga kelele*).

Mfungwa 1: Aaa! Tayari! Nimetoboa tobo! (*Wafungwa wengine wanapakimbilia na nyundo zao hali wakipiga kelele, "tobo kabisa? tobo kabisa?" Wanasukumana. Kila mmoja ataka awe wa kwanza kuuona ulimwengu wa nje. Inakuwa fujo*).

Mfungwa 6: Tusikilizane vijana! (*Wanaacha kusukumana, wanamtazama*) Tutazame nje kufuatana na namba zetu. (*Mfungwa Namba 1 anachungulia. Wengine wanasubiri kwa shauku*).

Mfungwa 1: Lo! Ninaona!

Scanned by CamScanner

Mfungwa 2: Unaona nini?

Mfungwa 1: Kama mbuzi vile! Wengi sana! Mbuzi kila mahali!

Mfungwa 3: Huoni watu?

Mfungwa 1: Hakuna mtu hata mmoja!

Mfungwa 2: Mnasikia hayo! Huko nje hakuna watu tena! Pamebakia mbuzi tu!

Mfungwa 3: Kwa hiyo ulimwengu wote umebaki wetu! Sisi watu!

Mfungwa 2: Na uchumi wote ni wetu! Hebu nami nitazame. (*Namba 1 anatoka, Namba 2 anatazama*).

Mfungwa 3: Umewaona hao mbuzi?

Mfungwa 2: (*Akitoka*) Sina hakika. Nimeona viumbe fulani, lakini kwa kuwa napenda nyama ya mbuzi, nafikiri nimeona mbuzi! (*Wengine wanacheka, Namba 3 anatazama*).

Mfungwa 3: Lo!

Mfungwa 4: Nini!

Mfungwa 3: Lo! Si wanawake hao! Tena wazuri tu! (*Wote wanapiga kelele isipokuwa Namba 5 na 6*).

Wote: Wanawake! Uhanga umekwisha! (*Wanajipanga katika duara. Wanazunguka wakiimba*) Wanawake! Wanawake! Wanawakeee!

Mfungwa 6: Kelele! (*Wanasimama*) Namba 4 tazama! (*Wanaacha kucheza Namba 4 anatazama tunduni*).

Mfungwa 4: La Haula! Si polisi hao! Majambazi ya polisi!

Wote: Aaah! (*Wanatupa nyundo chini kwa kukata tamaa*).

Scanned by CamScanner

Mfungwa 5: Mimi siamini, mpaka nijionee mwenyewe. (*Anamtoa Namba 4 ambaye bado anakazana kuchungulia. Namba 5 anaweka jicho tunduni*) Macho yangu yana ukungu wa uzee, lakini naona kitu kama bendera! Ina rangi nyekundu!

Wote: (*Kwa matumaini mapya wanaokota nyundo zao*) Bendera! Bendera! Serikali mpya!

Mfungwa 5: (*Akitazama kwa uangalifu*) Tena ina alama mbili. Moja ni alama ya jembe.

Mtungwa 1: Tutalimishwa tena!

Mfungwa 3: Halafu wale jasho letu!

Mfungwa 5: Jembe hasa! Chapa ya mamba! Halafu kuna alama ya mtu mweusi anayeshika jua kwa mikono miwili!

Wote: (*Kwa mshangao*) Jua!

Mfungwa 5: Tena lile linalotoa mionzi!

Mfungwa 1: (*Kwa mshangao*) Sielewi! Wanajua sayansi hao watu! Jua!

Mfungwa 5: Tena naona maandishi!

Mfungwa 2: Tusomee!

Mfungwa 5: Mimi sijui kusoma. Nitawaonyesha tu alama kwa mkono.

Mfungwa 4: Subiri nichukue kalamu yetu (*Anatoa kalamu na karatasi kwenye ufa wa ukuta*).

Mfungwa 5: Naanza! (*Anafananisha herufi hewani kwa mkono halafu akitazama tunduni. Mfungwa Namba 4 anaandika*).

Mfungwa 4: (*Kwa sauti ya juu*) CHAMA!

Mfungwa 1: (*Kwa mmako*) Nini! Hilo ni jina langu la ujambazi! Yaani kati ya majambazi yote huko nje jina langu ndilo bado linajulikana!

Scanned by CamScanner

Mfungwa 5: Bado naendelea ([illegible] *nerufi hewani*).

Mfungwa 4: CHAMA CHA UJAMAA WA KIAFRIKA (*Wote wanatazamana isipokuwa Namba 6. Hawaelewi maana yake*).

Mfungwa 5: Niliwaambia hapo mwanzo! Nchi ya jirani imeteka nchi hii! (*Akimgeukia Mfungwa Namba 6)* Ebu mzee tutazamie. Labda wewe utaona zaidi! (*Mfungwa Namba 6 anachungulia tunduni*).

Mfungwa 6: Lo! Si wazungu hao! Wengi ajabu!

Mfungwa 1: Labda Waisraeli!

Mfungwa 6: (*Akitazama kwa uangalifu zaidi*) Mmoja wao kama Hitler! Haikosi ni ndugu yake! (*Akiendelea kutazama*) Wote wameenea mikoba ya fedha! Mikoba yao imeandikwa, "Benki ya Dunia!"

Mfungwa 2: Wanatuletea fedha au wanakuja kuchukua! Watazameni vizuri. Wameshibashiba kidogo au wana njaa!

Mfungwa 6: (*Akiendelea kutazama*) Matumbo yamevimba, lakini meno yao yako nje kama mbwa vichaa wenye njaa!

Mfungwa 1: Basi hiyo ni shibe ya ugonjwa!

Mfungwa 6: (*Anaendelea kutazama. Kwa mshangao*) Ala! Huko nje naona jela nyingine tena!

Mfungwa 1: (*Kwa kujituliza*) Kumbe wafungwa tuko wengi ulimwenguni.

Mfungwa 6: (*Akiendelea kutazama*) Tena jela hiyo imeandikwa "Soko la Dunia!"

Scanned by CamScanner

Mfungwa 5: (*Kwa mshangao*) Jela kuwa soko tena! Labda ni soko kweli! Tazama vizuri, pembeni hakuna soko la Afrika? (*Wafungwa wengine wakiwa bado wanamtazama mzee na kusubiri atoe jibu. Mfungwa Namba 1 anatoka kwa kunyata. Wengine hawamwoni. Anapofika kwenye nafasi yake anapiga debe kwa nyundo. Wote wanastuka. Mfungwa Namba 1 anacheka, wengine pia wanacheka isipokuwa Namba 6. Wote wanaondoka kwenye tundu na kushika nafasi zao za kazi. Wanaanza kupiga mawe kwa mwendo mmoja. Mfungwa Namba 6 anaacha kupiga, anakazia macho kwenye tundu. Wenzake wanapomwona nao wanaacha. Wanatazama kwenye tundu. Pole pole karatasi nyeupe inaonekana tunduni halafu inaanguka chini. Mfungwa Namba 6 anainuka kwenda kuiokota. Anapoiokota na kuanza kuitazama, wengine wanakimbia kwenda kuzunguka kwa shauku. Mfungwa Namba 6 anaanza kuwasomea kwa sauti kubwa*).

Mfungwa 6: WAFANYAKAZI WOTE ULIMWENGUNI, UNGANENI!

Mfungwa 5: Nani ametuandikia barua hiyo!

Mfungwa 6: Marx (*Wafungwa wengine wanatazamana*).

Mfungwa 5: Unamjua?

Mfungwa 6: Nimesoma sana maandishi yake (*Kimya*).

Mfungwa 1: Isije ikawa ni yule mzee Maximilian ninayemfahamu. Huyo mzee alikuwa Kipalapala upadiri ukamshinda. Nilimwacha anatembea na mabuku njiani kama kichaa.

Mfungwa 6: (*Akidakia*) Siye huyo. (*Kimya. Mfungwa Namba 6 anaitazama tena ile karatasi. Anawatazama*

Scanned by CamScanner

wafungwa wenzie). Tujikumbushe katiba yetu. (*Anasimama mbele yao, anageuka kuwatazama. Anaanza kwa sauti ya juu*). Wafungwa wote ni sawa!

Wote: Wote ni sawa!

Mfungwa 6: Kila mfungwa anastahili heshima ya kutambuliwa na kuthaminiwa utu wake!

Wote: (*Wanarudia*).

Mfungwa 6: Tukitoka jela tutasimamia haki na maendeleo ya wakulima na wafanyakazi!

Wote: (*Wanarudia*)

Mfungwa 6: Tukitoka jela tutahakikisha kwamba hakuna namna yoyote ya dhuluma, vitisho, ubaguzi, rushwa, uonevu au upendeleo!

Wote: (*Wanarudia*).

Mfungwa 6: Tukitoka jela tutakomesha uongozi wa kinafiki!

Wote: (*Wanarudia*).

(*Kimya*)

Mfungwa 6: (*Mwanga unabadilika kuonyesha hali ya jioni. Akitazama taa*). Bila shaka huko nje jua limeanza kutua. Twendeni tukajaze madebe yetu. (*Kila mmoja anajikokota kwenda kushika nafasi yake. Wanapiga mawe na kuweka kokoto ndani ya madebe. Taa zinazimika pole pole. Kabla hazijazimika kabisa Mfungwa Namba 1 anacheka peke yake kwa sauti ya juu. Wengine wanamtazama*).

Mfungwa 1: Kwanza nikaue Mzungu! (*Anakwenda kwenye debe la mtondoo hali ameshikilia sehemu za mbele. Taa zinazimika*).

GIZA

Scanned by CamScanner

Onyesho la Pili

(Ikulu. Taa zinapowaka tunamwona Rais Kapera amekaa mezani akiandika. Amevaa mawani. Ana mvi chache kichwani na ana ndevu za kubabaisha kama za beberu. Kifuani amevaa shati jeupe na tai nyeusi. Sehemu ya chini imekingwa na kitambaa cha meza. Juu ya meza kuna kibendera kidogo cha taifa, na nyuma yake, ukutani kuna bendera kubwa ya taifa. Pembeni, karibu kidogo naye, kuna tarishi ambaye amevaa nguo nyeupe tupu. Upande mwingine, karibu na tarishi, kuna kiti kitupu na kimeza kidogo. Katibu wake muhtasi, wa kike, ambaye amevaa kisasa anaingia kutoka mlango wa kushoto).

Katibu Muhtasi: Mtukufu Rais, mawaziri wote wamefika. (*Rais anaendelea kuandika bila kumtazama. Anaweka kalamu chini. Anamtazama Katibu Muhtasi kwa kupitia sehemu ya juu ya miwani*) Wote wamefika.

Rais Kapera: Waingie mmoja mmoja kwa mpango ufuatao. (*Anampa karatasi aliyokuwa akiandika. Katibu Muhtasi anaipokea kwa heshima anatoka nje. Anaingia Waziri wa Utamaduni*). Karibu Waziri wa Utamaduni!

Waziri wa Utamaduni: Asante Mzee, asante (*Anakaa*).

Rais Kapera: Unakunywa nini Ndugu. Hapa kwenu Bwana. Usiogope.

Scanned by CamScanner

Waziri wa Utamaduni: Soda. *Coca-cola (Tarishi anamletea haraka). (Akimtazama waziri kwa kupitia sehemu ya juu ya miwani).* Nimekuitia jambo dogo tu. *(Anamtazama vizuri).* Nataka unieleze kwa kifupi maendeleo na mipango ya wizara yako mwaka huu.

Waziri wa Utamaduni: *(Anatoa karatasi nyeupe mfukoni, yaelekea anatetemeka. Rais anajiegemeza kwenye kiti; anamtazama waziri kwa kupitia sehemu ya juu ya miwani).* Mzee nafikiri nitaanza na maendeleo. Kuhusu mpira, mwaka huu hatukufanya vizuri *(Anakunywa soda).* Timu yetu ya taifa imetolewa na timu ya taifa ya jirani zetu. Kuhusu mambo ya kale, tumetoa pesa kutengeneza upya mapango ya watu wa kale, na wataalamu wetu wanaendelea kuchimbua mafuvu. *(Anakunywa soda).* Kuhusu mila, hivi sasa tunafanya uchunguzi juu ya matumizi ya nyoka katika ngoma, uchawi na talaka. *(Anakunywa soda).* Kuhusu lugha, wananchi wameonyesha kuwa na mwamko mkubwa kisiasa. Wanaimba ngonjera na mashairi juu ya ujamaa, tena yale yenye vina. Ni hayo tu Mtukufu Rais. *(Kimya. Waziri anasuguasugua viganja kama mtu anayesikia baridi).*

Scanned by CamScanner

Rais Kapera: (*Akimtazama waziri kwa kupitia sehemu ya juu ya miwani*). Je, kutembea na wake za watu nao ni Utamaduni! (*Kimya*).

Waziri wa Utamaduni: (*Akitetemeka*) Ili... ilikuwa bahati mbaya Mtukufu Rais.

Rais Kapera: Una ulimi wa nyoka? Lamba pua yako basi! (W*aziri anapiga magoti akiomba radhi*). Lamba pua yako! (*Waziri anajaribu. Ulimi unakaribia lakini anashindwa. Udenda unamtoka*).

Waziri wa Utamaduni: (*Akijipangusa mdomo*) Siwezi Mtukufu Rais.

Rais Kapera: (*Akimtazama kwa ukali*). Nenda zako bwana! Huwezi kuonja hicho cheo unachokitamani (*Waziri anasimama*) Nenda! Unasita nini! (*Waziri anatoka nje ameinama kwa huzuni. Anapotoka tu Rais Kapera anasema kwa sauti ya juu*). Karibu Bwana Mkubwa! Waziri wa Ulinzi! Mkuu wa nchi hii! (*Waziri anashindwa kukaa. Rais Kapera anavua miwani na kuiweka mezani*) Kinachokusumbua nini! Siwezi kuruhusu ubarakala wako hadi kumwaga damu ya wananchi! Siwezi! Niko tayari kukuachia kiti hiki bila kumwaga damu ya wananchi! (*Kimya. Waziri ameshindwa kukaa*) Nenda! (*Waziri anatoka nje akitikisa kichwa kwa*
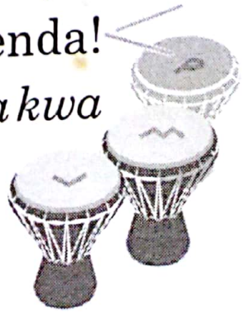
Scanned by CamScanner

masikitiko. Waziri wa Mambo ya Ndani anaingia. Rais anamsalimu kwa lugha ya kabila lao, "Chilooba Chimwenye)

Waziri wa Mambo ya Ndani: (*Kwa furaha*) Chilooba Chimwenye Raisi (*anakaa*).

Rais Kapera: Najua kinywaji chako. Ebu mletee wiski. (*Tarishi analeta haraka*) Vipi! Kuna usalama?

Waziri wa Mambo ya Ndani: Usalama upo! Huyo nyoka nimekutana naye hapo mlangoni, kalowa maji! (*Anacheka*) Usalama upo! (*Anachukua karatasi nyeupe kutoka mfukoni mwake*). Kwa muda wa miezi mitatu iliyopita, kulikuwa na hatari ya kupinduliwa. Lakini vijana wetu wanaotambaa waligundua mpango huu mapema. Hatari nyingine ilikuwa katika chuo chetu kikuu. (*Anakunywa wiski*). Vibaraka wa ubeberu wakishirikiana na hawara zao wa nje wanatumia mbinu mpya ili kuangusha utawala wako! (*Anakunywa wiski*). Walimu sasa wamegawanyika. Wapo wanaojiita "pure Marxists"; wapo wanaojiita wajamaa; na wapo ambao mazungumzo yao yote yanahusu "class struggle." Na mwisho wapo ambao mwamko wao wa kisiasa ni wa chini kabisa na hawana msimamo!

Scanned by CamScanner

(*Anakunywa wiski*) Ili kuhakikisha kuwa pana usalama tumeongeza idadi ya vijana wetu wanaotambaa hapo chuoni. Katika kila mhadhara patakuwa na vijana wanaotambaa wasiopungua kumi; na katika kila semina, vijana wanaotambaa wawili; na wahazili karibu wote wanatambaa. (*Anakunywa wiski*) Huko bara hakuna matatizo. Vijana wanaotambaa wanawachunga vyema watalii. Ni hayo tu kwa kifupi. (*Anamalizia wiski. Tarishi anamwongeza*).

Rais Kapera: (*Akitingisha kichwa*) Kazi nzuri, kazi nzuri. (*Kimya*) Vipi wale panya tuliowaweka huko jela!

Waziri wa Mambo ya Ndani: Kwa muda wa miaka tisa iliyopita hatujawaruhusu kutoka nje. Habari nilizo nazo ni kwamba akili zao zinaanza kuwa butu. Hawawezi kufikiri. (*Anakunywa wiski*)

Rais Kapera: (*Akitingisha kichwa*) Kazi nzuri. Mwangalieni vizuri sana yule Mzee Mwangaza Africanus. Ni mtu hatari sana! Anafikiri sana na amesoma sana Marx na Lenin. Mchungeni.

Waziri wa Mambo ya Ndani: Huyo tunamchunga sana. Amepewa nambari (*Anamaliza glasi ya pili ya wiski*).

Scanned by CamScanner

(*Anakunywa wiski*) Ili kuhakikisha kuwa pana usalama tumeongeza idadi ya vijana wetu wanaotambaa hapo chuoni. Katika kila mhadhara patakuwa na vijana wanaotambaa wasiopungua kumi; na katika kila semina, vijana wanaotambaa wawili; na wahazili karibu wote wanatambaa. (*Anakunywa wiski*) Huko bara hakuna matatizo. Vijana wanaotambaa wanawachunga vyema watalii. Ni hayo tu kwa kifupi. (*Anamalizia wiski. Tarishi anamwongeza*).

Rais Kapera: (*Akitingisha kichwa*) Kazi nzuri, kazi nzuri. (*Kimya*) Vipi wale panya tuliowaweka huko jela!

Waziri wa Mambo ya Ndani: Kwa muda wa miaka tisa iliyopita hatujawaruhusu kutoka nje. Habari nilizo nazo ni kwamba akili zao zinaanza kuwa butu. Hawawezi kufikiri. (*Anakunywa wiski*)

Rais Kapera: (*Akitingisha kichwa*) Kazi nzuri. Mwangalieni vizuri sana yule Mzee Mwangaza Africanus. Ni mtu hatari sana! Anafikiri sana na amesoma sana Marx na Lenin. Mchungeni.

Waziri wa Mambo ya Ndani: Huyo tunamchunga sana. Amepewa nambari (*Anamaliza glasi ya pili ya wiski*).

Scanned by CamScanner

Rais Kapera: (*Anatingisha kichwa*) Kazi nzuri. Unaweza kwenda (*Anamuaga kwa lugha ya kikabila*) Masimwene ga lelo!

Waziri wa Mambo ya Ndani: (*Anaitikia*) Eeee, masimwene ga Raisi!

Rais Kapera: (*Anamalizia*) Eeeee. (*Waziri anaondoka Anaingia Waziri wa Mambo ya Nchi za Nje*) Karibu Waziri wa Mambo ya Nchi za Nje! Karibu ndugu yangu.

Waziri wa Mambo ya Nje: Asante mzee, asante (*Anakaa. Bila hata kuuliza, tarishi anamletea wiski*).

Rais Kapera: (*Anamtazama waziri kwa muda*). Unajua ndugu waziri, kati ya mawaziri wangu wote wewe ndiye mtu nimwaminiye sana. Mara nyingi umeniambia ukweli bila woga. (*Anamtazama tarishi*) Niitie Katibu Muhtasi! (*Tarishi anakwenda na kurudi na Katibu Muhtasi haraka*). Wambie mawaziri waliobaki warudi nyumbani. Nitawaona kesho saa kama ya leo.

Katibu Muhtasi: Ndiyo Mtukufu Rais. (*Anatoka nje. Tarishi anaendelea kusimama kwenye nafasi yake*).

Rais Kapera: Kama nilivyokuwa nasema, ninakuamini sana. Ndiyo maana huwa nakueleza yaliyomo moyoni mwangu. (*Kimya*). Ninapotazama hali ya watu wangu, (*akitikisa kichwa kwa huzuni*) moyo unaniuma! (*Akiweka mkono wa

Scanned by CamScanner

kulia kifuani) Moyo unaniuma! (*Kimya. Anahamisha mkono na kuuweka kwenye paji la uso, kiwiko juu ya meza.*) Nimekuwa nikifikiriii, tena kwa muda mrefu sana. (*Akionyesha hadhira kwa mkono wa kushoto*) Watu! Nimekuwa nikifikiria njia ya kuwaondoa katika hali hii ya dhiki. (*Akimtazama waziri*) Ili kutafuta suluhisho nikaanza kuwa na tabia ya kusomasoma vitabu sana katika maktaba. Siku moja nikaona mwonzi ulionionyesha vitabu vya Marx kwenye shubaka. Mara nikasikia sauti moyoni na mawazoni, "Rais Kapera! Amka! Vaa kaputula hilo kwa uaminifu! Waongoze watu hadi kufikia ushindi! Waondoe watu wako katika unyonge na umaskini!" Nikasimama. Magoti yakigongana. Nikachukua moja. (*Kimya, halafu kwa msisitizo*) Nimekata shauri kulivaa. Hivi sasa nimelivaa. Sasa nataka wewe uniambie kama linanitosha, kabla watu wengi nchini hawajaniona nalo. (*Anasimama mbele ya meza. Kaptula ni pana sana, linafika magotini. Kiunoni shati limechomekewa. Kaptula limekunjwakunjwa na kufungwa kwa mkanda mrefu. Ncha ya mkanda inaning'inia. Tai ni ndefu sana. Rais Kapera anajitazama. Waziri anasimama kumtazama vizuri*). Vipi! Linanitosha?

Scanned by CamScanner

Waziri wa Mambo ya Nchi za Nje: (*Akimtazama na akiweka mkono mmoja kidevuni*) Nionavyo mimi, linakutosha!

Rais Kapera: (*Bado akijitazama mbele na nyuma*) Linanitosha! Hata mimi nilifikiri hivyo! Ndiyo maana ninakuamini sana. Unajua! Kaputula hili litanifanya nijulikane sana nchi za nje. Hivi sasa kwa sababu ya kidevu changu tu wengine wananiita Ho Chi Minh wa Afrika! (*Akimtazama tarishi*) Eti wewe unaonaje? Linanitosha?

Tarishi: (*Akilitazama kaptula*) Mimi naona limekuzidi vipimo! Tena limekosewa mshono. Zamani tukiyaita mabombo.

Rais Kapera: Unasemaje? Unaweza kumjibu hivyo Rais wako! Hakuna vazi la heshima kuliko hili ulimwenguni!

Tarishi: Pia mkanda wake mrefu sana!

Rais Kapera: (*Akidakia*) Sitaki kusikia maneno yako! (*Tarishi anainamisha kichwa chini. Rais anaendelea kumtazama.*) Unasikia! (*Tarishi anainua kichwa kwa kushituka*). Kaniletee lile gwanda langu! (*Tarishi anatoka nje kupitia mlango wa kulia*) Haraka! (*Tarishi anarudi haraka na gwanda kubwa, mikono mirefu, mshono halisi wa Mao. Rais Kapera analivaa. Gwanda linafunika tai. Ni pana sana na refu. Linakaribia kufunika kaptula la Marx,*

Scanned by CamScanner

Rais anainuainua mabega) Sasa na sisi tumekuwa watu! Tumeachana na wale wanyama - Mabepari! (*Anainuainua mabega. Anamtazama tarishi*) Eti! Unaonaje sasa? Beberu watatukimbia!

Tarishi: Naona linakuzidi uzito! (*kimya*) Lakini huenda likakufaa wakati wa mvua.

Rais Kapera: Umekwishalewa harufu ya wiski! Hujui kusema! (*Akimtazama waziri*) Wewe unaonaje? Ni zuri?

Waziri wa Mambo ya Nchi ya Nje: Huo ndio mtindo wa siku hizi!

Rais Kapera: (*Anadakia*) Hapo umenena! Sisi tunaosafirisafiri nchi za nje haya ndiyo mavazi ya heshima! Na hasa katika nchi zenye baridi! (*Anavutavuta mikono ya gwanda*).

Waziri wa Mambo ya Nchi za Nje: Mzee umesema hili kaputula ni la Marx, na hilo gwanda?

Rais Kapera: Hili gwanda lilikuwa likivaliwa na rafiki yangu. Ni marehemu sasa.(*Anainamisha kichwa kwa huzini*). Alikuwa mtu mzuri.

Tarishi: Lakini.... Lakini mzee hayakutoshi haya mavazi!

Rais Kapera: (*Kwa hasira na kwa sauti ya juu*) Yananitosha! (*Tarishi anashituka, anaangusha chini sahani. Rais anatoka nje mlango wa kulia akipiga kelele*)

Scanned by CamScanner

Yananitosha! Yananitosha! (*Kimya. Anapotoka nje waziri anamsogelea tarishi. Kimya*).

Waziri wa Mambo ya Nchi za Nje: (*Anamkanya kwa kidole*) Wewe! Katika bara hili usijaribu kusema ukweli! Utakujajutia ulimi wako!

Tarishi: (*Akiinua mkono kama ishara ya kiapo*) Nitasema kweli daima! Fitina kwangu mwiko!

GIZA

MAKTABA
YA TAALUMA ZA KISWAHILI

Scanned by CamScanner

(Jela. Taa zinawaka kwa mwanga hafifu kuonyesha kuwa ni asubuhi sana. Sauti za ndege wa asubuhi zinasikika nje ya jukwaa. Wafungwa wengine wote bado wamelala karibu na madebe yao isipokuwa Mfungwa Namba 6 ambaye anachungulia tena halafu anaandika. Pole pole mwanga unaongezeka, wakati huu wafungwa wengine wanaamka mmoja mmoja wakififikicha macho yao. Bila kuwatazama, Mfungwa Namba 6 anasoma aliyoyaandika kimoyomoyo. Anachungulia tena. Wafungwa wengine pia wanakwenda mmoja mmoja karibu huku wakififikicha macho yao. Anachungulia tena. Wafungwa wengine pia wanakwenda mmoja mmoja karibu naye. Wanachungulia mmoja mmoja kwa kufuata namba zao. Wanamaliza wote kimya kimya).

Mfungwa 6: Huko nje hakuna tena watu wanaoweza kufikiri.

Mfungwa 5: Tunaoweza kufikiri ni sisi tu tuliomo humu, hasa wakati wa asubuhi.

Mfungwa 4: Tufikiri basi! (*Wafungwa wote wanafunika macho yao kwa viganja isipokuwa Mfungwa Namba 6 ambaye anakwenda kuchungulia tunduni*).

Mfungwa 6: Acheni kusali! (*Wanafumbua macho.*) Huko nje hakuna tena majadiliano.

Mfungwa 5: Isipokuwa tunayofanya sisi.

Mfungwa 4: Tujadiliane basi! (*Wafungwa wote wanatazamana hawajui namna ya kuanza majadiliano.*)

Scanned by CamScanner

ngwa 6: Tazameni mavazi yetu. (*Kimya*) Sisi sote tumevaa mavazi safi kama wabunge.

ngwa 5: Kwa hiyo sisi ni waheshimiwa wabunge. Na hili ni Bunge tukufu.

ngwa 4: Mimi Spika (*Anajitoa kundini anawatazama.*)

ngwa 1: (*Amekwishainua mkono*) Ndugu Spika swali la nyongeza! (*Anapewa ruhusa*) Ndugu Waziri anaweza kutueleza wanyama wa porini wanakoga mara ngapi? Wangapi wanakula majani na wangapi wanakula wanyama wenzao na mwisho wangapi wanakula sisimizi na mchwa! (*Makofi kutoka kwa wabunge*).

wa 3: Ndugu Spika, kwa niaba ya Waziri wa Utalii ninaomba kumjibu Ndugu Mbunge swali lake la nyongeza kama ifutavyo....

wa 2: (*Anaingilia kati*) Na mimi swali la nyongeza. (*Wafungwa wengine isipokuwa Namba 6 nao wanapiga kelele "Swali la nyongeza! Swali la nyongeza!" mwishowe inakuwa fujo. Wanakabana mashati yao safi, wao kwa wao.*)

a 4: (*Kwa hasira*) Mimi najiuzulu uspika!

a 6: (*Kwa sauti ya juu*) Acheni fujo! (*Kimya na shwari*). Tuache majadiliano. Maswali yenu mengi mno! (*Anakwenda kuchungulia tunduni. Anatoa jicho kwenye tundu. Wenzie wanamtazama.*) Huko nje hakuna tena maandamano. Watu wanapigwa mabomu ya machozi!

5: Sisi tunao uhuru wa kufanya maandamano. Tena bila kibali.

Scanned by CamScanner

Mfungwa 6: Tazameni mavazi yetu. (*Kimya*) Sisi sote tumevaa mavazi safi kama wabunge.

Mfungwa 5: Kwa hiyo sisi ni waheshimiwa wabunge. Na hili ni Bunge tukufu.

Mfungwa 4: Mimi Spika (*Anajitoa kundini anawatazama.*)

Mfungwa 1: (*Amekwishainua mkono*) Ndugu Spika swali la nyongeza! (*Anapewa ruhusa*) Ndugu Waziri anaweza kutueleza wanyama wa porini wanakoga mara ngapi? Wangapi wanakula majani na wangapi wanakula wanyama wenzao na mwisho wangapi wanakula sisimizi na mchwa! (*Makofi kutoka kwa wabunge*).

Mfungwa 3: Ndugu Spika, kwa niaba ya Waziri wa Utalii ninaomba kumjibu Ndugu Mbunge swali lake la nyongeza kama ifutavyo....

Mfungwa 2: (*Anaingilia kati*) Na mimi swali la nyongeza. (*Wafungwa wengine isipokuwa Namba 6 nao wanapiga kelele "Swali la nyongeza! Swali la nyongeza!" mwishowe inakuwa fujo. Wanakabana mashati yao safi, wao kwa wao.*)

Mfungwa 4: (*Kwa hasira*) Mimi najiuzulu uspika!

Mfungwa 6: (*Kwa sauti ya juu*) Acheni fujo! (*Kimya na shwari*). Tuache majadiliano. Maswali yenu mengi mno! (*Anakwenda kuchungulia tunduni. Anatoa jicho kwenye tundu. Wenzie wanamtazama.*) Huko nje hakuna tena maandamano. Watu wanapigwa mabomu ya machozi!

Mfungwa 5: Sisi tunao uhuru wa kufanya maandamano. Tena bila kibali.

Scanned by CamScanner

Mfungwa 4: Tuandamane basi! (*Anatangulia mbele. Wanazunguka. Anapiga kelele.*) Tumechoka kudanganywaaaaaa!

Wote: (*Wanarudia, hata Namba 6*) Tumechoka kudanganywaa!

Mfungwa 4: Tumechoka kuchezewaa!

Wote: Tumechoka kuchezewaa!

Mfungwa 4: (*Anabadilisha mwendo, anakimbia kidogo kidogo*) Mchaka mchaka!

Wote: Chinjaaa!

Mfungwa 4: Wabunge wote!

Wote: Chinjaaa!

Mfungwa 4: Mawaziri wote!

Wote: Chinjaa! (*Wanasimama. Namba 6 anasogea mbele. Wengine wanasimama nyuma yake kutazamana na hadhira. Namba 6 anatoa karatasi yake. Anaanza kusoma.*)

RISALA YA WAFUNGWA MBELE YA VIONGOZI WA KIAFRIKA

Mfungwa 6: Leo asubuhi, sisi wafungwa tumefanya maandamano kutoka jela za Afrika hadi makao makuu ya Jumuia ya Nchi Huru za Afrika. Mara tulipofika njia panda tulikutana na kikosi cha polisi ambao walitutupia mabomu ya machozi na kuanza kutupiga marungu ovyo. Maandamano yetu yalikuwa ya amani, na hakuna hata mmoja wetu aliyekuwa na silaha ya aina yoyote. Sisi hatukutupa hata jiwe, lakini polisi walituvamia kwa unyama mkubwa. Wengi wetu, wakiwemo akina

Scanned by CamScanner

mama, wameumia vibaya kutokana na ukatili wa polisi. Hata hivyo, sisi hatukufa moyo, kwani tuliendelea na maandamano yetu baada ya kujikusanya tena. Lengo letu lilikuwa kufika Makao makuu ya Jumuiya ya nchi huru za Afrika ambako tulitarajia kusoma risala yetu mbele ya viongozi wa nchi huru za Kiafrika. Kinyume chake, pindi tulipofika, tulizungukwa na polisi kwa vishindo na vitisho. Kwa kuwa sisi ni wapenda amani, tuliketi ili pasitokee ghasia. Ndipo tukaona magari ya polisi yakija na kuanza kuwapakia waandamanaji. Kundi kubwa la wenzetu hivi sasa liko mikononi mwa polisi.

Tunalaani ukatili huu wa polisi. Tunajua kuwa amri ya kutuvamia ilitolewa na wakubwa, na polisi wametumiwa tu kama rungu kuwakandamiza ndugu zao. Kitendo hiki kimedhihirisha tena kuwa dola ni chombo cha kukandamizia wanyonge, katika bara hili.

Sasa basi, kwa nini tuliandamana? Maandamano haya tuliyapanga ili kupinga vitendo vya viongozi wa nchi huru za Kiafrika pamoja na mawaziri na wabunge wao kujiongezea mishahara mikubwa na marupurupu wakati wananchi wao wamo katika shida nyingi! Kwa nini wasiongeze mishahara ya watu wa kima cha chini? Kwa nini wasipunguze bei za bidhaa muhimu

Scanned by CamScanner

zinazohitajiwa na wananchi? Kwa nini wasipunguze safari za nchi za nje! Kwa nini wasitoe michango mikubwa kusaidia ukombozi?

Haya ni maswali ambayo tulishindwa kuyajibu, na ndipo tukaamua kufanya maandamano ili tutoe maoni yetu tukitumaini yatasikilizwa na kutafakariwa na wahusika wote. Kumbe matumaini yetu hayakuwa sawa. Badala ya kusikilizwa tumepigwa na kukamatwa na polisi na kuletwa hapa katika jela ya wanasiasa na tukazuiwa tusione tena ulimwengu wa nje. Baada ya vituko hivi, tunafikiri sasa tunayo majibu ya maswali yetu. Tunaamini kuwa viongozi wa Kiafrika, mawaziri na wabunge wameshikilia madaraka ili kuendeleza maslahi yao na kukandamiza maslahi ya wakulima na wafanyakazi. Mabunge ya Afrika si vyombo vya wanyonge, ni sehemu tu ya dola, na kazi yake ni kukandamiza wanyonge. Polisi vile vile ni chombo cha kukandamiza wanyonge na kulinda maslahi ya wanyonyaji. Ndiyo maana ikabidi tupigwe tulipodiriki kuuliza maswali kuhusu mlo wa wakubwa.

Kwa hiyo basi, tangu leo tujue: maslahi ya wakulima na wafanyakazi wa barani Afrika kamwe hayawezi kutetewa na viongozi, mawaziri au wabunge. Kazi yao ni kuendeleza na kuboresha maslahi yao wenyewe. Wakulima na wafanyakazi

wanapaswa kupigania maslahi yao wenyewe. (*Kabla ya mstari wa mwisho wa risala kusomwa, Mfungwa Namba 1 anawatoroka kuelekea kwenye debe lake. Mfungwa Namba 6 anapomaliza tu, Mfungwa Namba 1 anapiga debe kwa nyundo. Wote, isipokuwa Namba 6 wanalala chini kwa woga hali wamefunika macho yao kwa mikono. Mfungwa Namba 1 anacheka.*)

Mfungwa 2: (*Akisimama*) Nilifikiri bomu la machozi! (*Wengine pia wanainuka*)

Mfungwa 1: Hotuba yote hiyo, kumbe waoga! O! maslahi ya umma! O! sijui nini! Waoga! (*Mfungwa Namba 6 anakwenda kuchungulia tunduni. Anachungulia, Anawatazama wenzie. Mfungwa Namba 1 anapiga mwayo mrefu*).

Mfungwa 6: Mmechoka?

Wote: Badoo!

Mfungwa 6: Huko nje hakuna tena haki!

Mfungwa 5: Isipokuwa humu jela!

Mfungwa 4: Na tuionyeshe basi hiyo haki. (*Anapiga magoti mbele ya Mfungwa Namba 6. Namba 6 anapiga goti, anaweka karatasi yake juu ya mgongo wa Mfungwa Namba 4. Anachukua kalamu yake. Anafanya kiganja chake kuwa faili, anapaka mate kwenye kidole na kufunua ukurasa*). Huyu ndugu anashtakiwa kwa kosa la kuiba mkate kwenye duka la Mhindi.

Mfungwa 6: Unakiri kosa?

Mfungwa 2: Ndiyo, lakini nilikuwa na njaa.

Mfungwa 6: Jela miaka kumi na viboko 25 (*Namba 1 anamshika anampeleka jela pembeni kabisa.*

Scanned by CamScanner

Anamshika Namba 3 anampeleka kizimbani. Anapaka mate kwenye kidole na kufunua faili).

Mfungwa 1: Huyu anashtakiwa kwa kosa la kuiba pesa za shirika la ndege, kiasi cha shilingi milioni ishirini na moja!

Mfungwa 6: Unakiri kosa!

Mfungwa 3: Ndiyo, nakiri.

Mfungwa 6: Jela kwa muda wa siku moja! (*Wengine wote wanacheka na kuzomea. Hata Namba 1 ambaye ni polisi, pia Namba 4 ambaye ni meza*). Mnachekacheka nini? Wote jela! (*Anampiga teke Namba 4*) Wote *contempt of court!*

Mfungwa 1: (*Akimshika Namba 6*) Na wewe jela! *Contempt of law!* (*Wote wanakwenda jela. Wanatazamana*).

Mfungwa 6: Nani sasa atatufungia mlango kwa nje? (*Wanatazamana. Hawana jibu*). Hakuna. Kwa hiyo sote tuko huru! (*Wote wanatoka wakipiga kelele*).

Wote: Uhuruuu! Uhuruuu! (*Wanaendelea kupiga kelele kiasi cha kujisahau kuwa wao wafungwa*).

Mfungwa 6: Tusikilizane! Kelele! (*Anapiga makofi. Wote wanasimama. Kimya*). Sisi ni wafungwa. (*Kimya. Akiwaonyesha kwa mkono*). Tazameni nyundo zetu. Na yale ni madebe yetu. (*Wanapata fahamu, kinafuata kimako cha wafungwa wote*).

Wote: Aaaah!

MAKTABA

Scanned by CamScanner

(Wanatikisa vichwa kwa huzuni. Wanatembea pole pole kwa uchovu mkubwa halafu wameshikilia migongo yao. Kila mmoja wao anakaa mahali pake. Wanashika nyundo. Wanaanza kupiga kwa uchovu. Nyundo zaelekea kuwashinda kuinua. Wanapoanza kupiga kwa mwendo wa pole, Mfungwa Namba 6 anasimama peke yake. Anatembea kwa uchovu, ameshikilia mgongo wake kuelekea kwenye tundu. Anachungulia, anaandika. Anachungulia tena, anaandika. Taa zinazimika pole pole.)

GIZA

Scanned by CamScanner

kidogo kuna meza ya Rais Kapera. Kibendera kidogo bado kipo lakini hakifanani na bendera kubwa. Juu ya meza kuna vitabu ambavyo vimekaa mchafukoge. Ramani ya Afrika sasa iko nyuma ya kile chake. Kutoka mlango wa kushoto, Rais Kapera akiwa na usinga mkononi huku amevaa viatu vya matairi, anaingia akifuatiwa nyuma na mawaziri wake wote; pamoja nao kuna mkulima mmoja. Mawaziri wake wamevaa kama yeye. Magwanda mapana na makaptula makubwa. Hata waziri wake wa kike. Mkulima amevaa shuka kiunoni na fulana iliyotatuka. Wote wamebeba mizigo mgongoni ambayo yaelekea kuwa mizito sana. Waziri wa Mambo ya Nchi za Nje yuko karibu na Rais Kapera. Nyuma kabisa yuko mkulima ambaye amebeba mzigo mkubwa zaidi na jembe mkononi. Wote wana vitambi isipokuwa Rais na mkulima. Mwendo wao ni wa kujikokota na viatu vya matairi vya Rais vyaelekea kuwa vizito. Wanasimama).

Rais Kapera: (*Kwa uchovu*) Hapa tulipo tumefika mbali. Hatuwezi kurudi nyuma. Tumepita katika misitu, majangwa na milima. Hatuwezi kurudi nyuma.

Waziri wa Mambo ya Nnchi za Nje: Hivyo ndivyo ilivyo. Mchumia juani hulia kivulini.

Scanned by CamScanner

Waziri wa Mambo ya Ndani: (*Akidakia*) Na mvumilivu hula mbivu. (*Kimya. Wanajikokota hatua chache. Sauti za watu waliao zinasikika nje ya jukwaa. Wanasimama kusikiliza*).

Rais Kapera: (*Kwa sauti*) Mnaolia huko, msitulilie sisi. Walilieni wajukuu wenu! (*Wananyamaza. Wanajikokota hatua chache*).

Mkulima: (*Akinung'unika*) Hii njia mnayonipitisha mimi siijui na mimi sijui mnanipeleka wapi!

Rais Kapera: Mimi ndiyo dira yenu. Aniaminiye hatapotea njia.

Waziri wa Mambo ya Nchi za Nje: Hayo ni maneno yenye busara. Tunakuomba uwe kiongozi wetu wa maisha. Wewe ndiye haki. Wewe pekee ndiye unayeweza kufikiri.

Mkulima: Hata hivyo nina haki ya kujua tunakokwenda, maana naona tunazunguka pale pale. Mimi mwenzenu nina mzigo mzito zaidi. Ninaumia sana! (*Kimya. Kwa hasira*) Nijibuni! La sivyo nitawakata na jembe! (*Mawaziri wanamshika. Waziri wa Mambo ya Nje anachomoa kisu ghafla*).

Rais Kapera: (*Kwa ukali*) Rudisha kisu chako ndani ya ala! Atumiaye upanga, atahukumiwa kwa upanga! (*Akimtazama mkulima*)

Tangu tumeanza safari mkulima umekuwa ukinung'unika na kuuliza maswali mengi. (*Anamtazama Waziri wa Elimu. Waziri wa Elimu anatoa amri*).

Waziri wa Elimu: Mfungeni huyu mkulima kitambaa! (*Waziri wa Mambo ya Ndani anamfunga kitambaa chekundu machoni*) Haya tuendelee! (*Wanajikokota. Waziri wa Elimu anashika mpini na jembe la mkulima kama fimbo ya kuongozea vipofu. Upande wa kulia linatokea jitu kubwa sana. Limevaa kinyago usoni na lina mkia na ndevu kama beberu. Linavuka bendera na linawakaribia. Rais Kapera analiona*).

Rais Kapera: Wewe ni mtu au shetani!

Jitu: Mimi ni mtu, mtu jitu! Waswahili huniita Beberu!

Rais Kapera: Unaweza kutueleza njia ya kwenda nchi iitwayo Usawa?

Jitu: (*Kwa mshangao*) Usawa! Au labda mnatania, (*kimya*). Sidhani kama mtafika huko wakati wa uhai wenu. Hata robo tu ya njia bado! (*Akiwatazama mawaziri*) Na hawa vile vile! Au wanatania!

Rais Kapera: Hao ndio ninaowaamini. (*Kimya. Akilikazia macho jitu*) Jina lako nani?

Jitu: (*Kwa sauti ya kutetemesha*) Jina langu, KORCHNOI BROWN! (*Wote wanaangukachini. Taazinazimazimana*

Scanned by CamScanner

kuwaka tena. Rais anakuwa wa kwanza kunyanyuka wengine wanafuata. Jitu linataja tena jina lake wanaanguka tena; linataja mara ya tatu wanaanguka tena. Kila wakati taa zinazimika na kuwaka tena; na kila wakati Rais akiwa wa kwanza kunyanyuka.) Sasa mnanijua!

Rais Karera: (*Kwa ukali*) Tueleze njia! Hatutaki kelele zako!

Korchnoi Brown: (*Anafikiri, anaanza kueleza kwa mkono*) Mtakwenda! Halafu mtapinda, mtapinda tena, halafu tena mtapinda, mwishowe mtapindapinda hadi mtakapofika mabonde yenye matope. Mtapita katikati ya matope. Halafu milima, halafu misitu yenye miiba hadi mtakapofika jangwani. Kutoka jangwani mtaingia tena bondeni chini kwa chini hadi baharini. Hakuna mitumbwi wala ngalawa. Mtaogelea, ingawa kuna papa wengi. Mkishavuka mtafika nchi iitwayo Svoboda. Kabla ya kuondoka katika nchi hii itawabidi kupambana na majitu yanayofanana na mimi. Mkitoka hapo mtafika kwenye njia nyembamba. (*Akiwaonyesha mawaziri*) Hawa hawatapita hawa! Njia hiyo itawafikisha katika nchi iitwayo Fraternite. Kutoka Fraternite mtafika Usawa. Ulizeni tu watu watawaonyesha! Mkifika Usawa

Scanned by CamScanner

mtawakuta Waswahili wenzenu wameketi nje ya Ikulu ndogo ya Ravensto.

Waziri wa mambo ya Nchi za Nje: Yaelekea njia haijui vizuri Ndugu Rais. Achana naye. Tena aelekea kuwa nabii wa uwongo. Badala ya nchi ya Usawa anazungumzia juu ya mbingu.

Rais Kapera: Sasa tutafuata njia gani? (*Kimya. Hakuna jibu*).

Waziri wa Mambo ya Nchi za Nje: Labda tujaribu kuifuata.

Rais Kapera: (*Akimshika mkono Waziri wa Mambo ya Nchi za Nje*) Ndiyo maana ninakuamini. Njoo kulia kwangu. (*Akiwatazama wengine*) Na tuifuate hiyo njia ya Korchnoi Brown. Tuendelee na safari! (*Wanajikokota. Korchnoi Brown anakwenda watokako.*) Lo! Mvua inaanza kunyesha. (*Akionyesha bendera*) Twendeni tukajikinge chini ya mti ulee! (*Wanajikokota kwa haraka kidogo. Wanafikia bendera. Wanakaa chini. Yaelekea wamechoka sana. Wanahema kwa nguvu. Kimya*).

Mkulima: (*Akiitazama bendera*) Mti huu una jani moja tu! Hauwezi kutukinga sote! (*Kimya. Hakuna anayemuunga mkono. Waziri wa Elimu anamfunga kitambaa vizuri ili asione tena*).

Rais Kapera: (*Akipumua kwa nguvu*) Aaaaah! Nimechoka sana!

Waziri wa Mambo ya Nchi za Nje: (*Akimvua Rais viatu vya matairi*) Mimi siwezi kukutupa. Chama kimo katika damu yangu! (*Kimya*).

Rais Kapera: (*Akimtazama Waziri wa Kike*) Na wewe je?

Waziri wa Kike: (*Akitabasamu*) Unajua mwenyewe. (*Kimya*).

Mkulima: Na mimi unikumbuke kwenye ufalme wako wa Usawa. (*Kimya*).

Rais Kapera: Heri yao watakaomini siasa yangu bila kuniona! (*Anapumua kwa uchovu. Kimya. Akijishikashika shingoni*) Haya magwanda mazito mno! Tena yananikaba shingo! Yanahitaji marekebisho!

Waziri wa Mambo ya Nchi za Nje: Mimi niko tayari kukupelekea Moscow, Peking au Havana yakafanyiwe marekebisho (*Kimya*).

Rais Kapera: Hapana. Huko mbali mno. Zaidi ya hayo vyerehani vyao haviwezi kushona nguo kuukuu kama hizi. (*Kimya*) Hivi ndivyo tunavyojenga Historia! Historia ya nchi yetu. Wajukuu wetu watasoma, watajua matatizo tuliyoyapitia. (*Anaita*) Waziri wa Elimu!

Waziri wa Elimu: Nipo! Mtukufu Rais!

Rais Kapera: Nataka mti huu tuliopumzikia uwe katika Historia!

Scanned by CamScanner

Waziri wa Elimu: Historia hiyo tutaiweka katika muhtasari wa shule za sekondari! Na vyuo vikuu!

Rais Kapera: (*Akimtazama Waziri mpya wa Utamaduni*) Waziri wetu mpya wa Utamaduni!

Waziri Mpya wa Utamaduni: Nipo Mtukufu Rais!

Rais Kapera: Nataka hapa tulipopumzika pajengwe mnara mkubwa kuliko piramidi za Misri; na baada ya kila maili mia moja pajengwe jumba la makumbusho!

Waziri Mpya wa Utamaduni: Ndiyo Mtukufu Rais. (*Kimya*)

Rais Kapera: (*Akitazama juu*) Naona mvua imepingua, tuamke, tuendelee na safari yetu. (*Waziri wa Mambo ya Nchi za Nje anamvisha matairi yake*).

Waziri Ofisi ya Rais: Mahali hapa napaona pazuri. Pana upepo mzuri. Naona afadhali tujenge hapa, tukae.

Rais Kapera: Hapana. (*Kimya*) Huko tunakokwenda kuzuri zaidi! (*Wanainuka wote*).

Waziri Ofisi ya Rais: Naona bado kuna manyunyu. Tuung'oe huu mti twende nao tujikinge. (*Anaing'oa bendera kutoka kwenye debe. Wanaanza tena kujikokota*).

Waziri wa Afya: Mimi nimechoka. Nimekata tamaa. Aaah! Sina nguvu ya kuendelea. (*Anaanguka chini.*)

Scanned by CamScanner

...iri wa Elimu: *(Akiwa anamwongoza mkulima)* Mtukufu Rais!! Waziri wa Afya ameanguka!

Rais Kapera: *(Akimtazama)* Jikaze! *(Anajaribu kumwinua kwa kumshika mkono lakini Waziri wa Afya analembuka tu, hana nguvu).* Haya! Tumwacheni! Akifa atakuwa shahidi wa siasa ya nchi yetu! *(Wanamwacha amelala chini. Wanajikokota kuelekea mlango wa kulia. Wanatoka nje. Waziri wa Afya bado amelala pale. Korchnoi Brown anarudi kutoka mlango wa kushoto. Anamkwaruzakwaruza Waziri wa Afya kwa makucha. Waziri wa Afya anapiga mayowe. Sauti yake inafifia pole pole kama mtu anayekufa. Hatingishiki tena. Korchnoi Brown anatoka nje mlango wa kushoto. Kutoka mlango huo huo wanaingia tumbusi wawili wakilialia kwa njaa. Wanamdonoa waziri tumboni na kutoa kitu kirefu kama utumbo. Pole pole tumbusi wanamburuta kutoka nje mlango wa kushoto. Taa zinabadilika kuonyesha hali ya asubuhi sana. Rais na mawaziri wake pamoja na mkulima wanaingia tena kutoka mlango wa kulia. Wamepungua. Wameumia wengi. Waziri Mpya wa Utamaduni anatembea kwa magongo ya kwapani - mguu mmoja mbovu. Waziri wa Elimu ana ngeu kichwani - amefungwa bandeji. Wanajikongoja kuelekea mezani. Taa zinawaka zaidi).*

Scanned by CamScanner

Waziri wa Mambo ya Nchi za Nje: (*Akiwa amemshika Rais mkono wa kulia*) Mimi siwezi kukutupa. Chama kimo katika damu yangu! (*kimya*).

Rais Kapera: Ndiyo maana ninakuamini. Utakaa daima kulia kwangu (*Wanajikokota hadi Rais anapofika kwenye kiti cha meza yake. Anakaa kwa haraka na kwa uchovu. Waziri wa Mambo ya Nchi za Nje anasafisha meza ambayo imeenea vumbi.*) Aaah! Mwishowe tumerudi tena tulipoanzia. (*Anatikisa kichwa kwa huzuni*) Safari yote bure! Hakuna hata mmoja kati yenu aliyeweza kupita katika njia ile nyembamba! Isipokuwa mimi na mkulima. Zaidi ya hayo tumepoteza wenzetu katika nchi ya Svoboda. (*Akimwonyesha Waziri Mpya wa Utamaduni*) Mtazameni waziri wetu mpya wa Utamaduni! Kapoteza mguu! (*Akimtazama Waziri wa Elimu*) Poleni sana! Nataka washairi wetu waandike utenzi wa kimapinduzi juu ya mguu wako! (*Anatikisa kichwa kwa huzuni*) Aaah! Tena nchi ya *Egalite* nilishaanza kuiona kwa mbali katika ukungu! (*Kimya, Rais Kapera anashika vizuri usinga wake. Anataka kuinuka. Waziri wa Mambo ya Nchi za Nje anamsaidia kuinuka. Anasimama. Anatembea hatua chache mbele. Miguu yake mizito. Anasimama. Anawatazama*

Scanned by CamScanner

mawaziri wake). Nitazameni! (*Kwa sauti ya juu kidogo*) Mimi ninafanana na nani? (*Kimya. Kwa sauti ya juu zaidi*) Nitazameni!

Waziri wa Elimu: Nionavyo mii-miii, unafananana Marx vile....

Rais Kapera: (*Anatikisa kichwa*) Umekaribia, lakini bado. (*Anamtazama waziri wake wa kike*).

Waziri wa Kike: Mimi nafikiri unafanana na Ho Chi Minh.

Rais Kapera: Wewe pia umekaribia, lakini bado. (*Anamtazama Waziri Mpya wa Utamaduni*).

Waziri Mpya wa Utamaduni: Unafanana na Marehemu Mao.

Rais Kapera: (*Anatikisa kichwa*) Umekaribia, bado! (*Kwa sauti ya juu kidogo*) Watu mnaniona kila siku! Mnapaswa kunielewa vyema kuliko mtu mwingine yeyote! (*Anamtazama Waziri wa Mambo ya Nchi za Nje*.)

Waziri wa Mambo ya Nchi za Nje: Jinsi ninavyokutazamaa! Ho Chi Minh si Ho Chi Minh, Marx si Marx! Na Mao si Mao!

Rais Kapera: (*Anadakiza*) Umepata! Hiyo ndiyo siasa ya nchi hii! Siasa ya Ujamaa wa Kiafrika! Hatutangamani na nchi yoyote! Rudieni (*Wote wanarudia*) "Hiyo...."

Scanned by CamScanner

Waziri wa Mambo ya Nchi za Nje: Pia nafikirii....

Rais Kapera: (*Anadakiza tena*) Usiendelee zaidi! Ukiendelea najua utakosea! (*Kimya. Anawatazama mawaziri wake. Mkulima anainua mkono juu. Rais Kapera anamwona*). Unataka kusema nini!

Mkulima: Mbona mimi hukuniuliza!

Rais Kapera: Wewe huoni!

Mkulima: Lakini nilikuona zamani!

Rais Kapera: Sema! Ninafanana na nani!

Mkulima: Kadri nilivyokutazama naona unafanana na baba yako.

Rais Kapera: (*Akitupa usinga chini kwa hasira*) Ah! Unasemaje?

Mkulima: (*Bila woga*) Unafanana na baba yako! Na kadri uendeleavyo kuzeeka ndivyo unavyozidi kufanana na baba yako!

Rais Kapera: (*Kwa hasira*) Unanikashifu! Safari yote hii haikukufaidia kitu! Wakati wote wa safari tukikubembeleza wewe! Sasa unanikashifu!

Waziri wa Mambo ya Ndani: Msamehe Mtukufu Rais! Msamehe! Hajui analosema! (*Kimya. Waziri wa Mambo ya Nchi za Nje anaokota usinga. Anampa Rais. Rais anawatazama mawaziri wake*).

Rais Kapera: (*Kwa masikitiko*) Safari yote tuliyofanya, bure! Labda tulishindwa kufika kwa sababu waliotutangulia walikuwa wamekwishaharibu njia!

Tulipaswa kujifunza kutokana na makosa yao badala ya kuwaiga. (*kimya*) Tujisahihishe! Itawabidi kujinyima kwa ajili ya vizazi vijavyo. Muwe watu wa kawaida! Naanza kuhisi kuwa mnanidanganya! Twendeni tukaanze safari yetu upya! Na kwa uangalifu zaidi!

Mawaziri Wote: (*Kwa uchovu*) Aaah! Tumechoka!

Rais Kapera: (*Kwa ukali*) Mnataka kunigomea! (*Kimya. Anatangulia*). Wenye imani na siasa ya chama wanifuate! (*Anatangulia hatua chache. Mawaziri wanatazamana. Mara wanakimbia kumfuata. Wanajikokota kwa uchovu zaidi kuelekea mlango wa kushoto. Waziri wa Mambo ya Nchi za Nje anamshika mkono Rais Kapera*).

Waziri wa Mambo ya Nchi za Nje: Mimi siwezi kukutupa. Chama kimo katika damu yangu. (*Taa zinazimika pole pole*).

GIZA

Scanned by CamScanner

Onyesho la Tano

(Mahali pa kucheza pamegawanywa sehemu mbili kwa ukuta wa nguo. Inaweza kuwa kama pazia la hospitalini. Katika ukuta wa shuka kuna tundu. Taa zinapowaka tunamwona mfungwa namba 1 peke yake upande wa kulia akipiga jiwe kwa nyundo ambayo sasa ni kubwa zaidi. Pembeni kuna debe la kokoto na pembeni kabisa debe la mtondoo. Anainua nyundo kwa shida, anapiga mara mbili tatu halafu anasimama).

Mfungwa 1: Ah. Nimechoka! (*Akitazama juu*) Wako wapi wenzangu! Upweke! Wenzangu wote walisamehewa wakati wa kusherehekea Chama kufikisha miaka kumi. (*Anatembea akitazama chini. Anainua uso*) Upweke! Upweke! Kiongozi wetu Mwangaza Africanus - Mfungwa Namba 6, alikuwa akitufundisha siasa ya Marx na Lenin kila usiku! Bila shaka wakifanikiwa huko nje, mimi pia nitatolewa! (*Akitazama juu*) Naanza kuona nyota ya wokovu.

(Wakati huu Mfungwa Namba 6 - Mwangaza Africanus anaingia kutoka mlango wa kushoto, sehemu ya pili ya jukwaa. Anatumbukiza karatasi kupitia tunduni. Mfungwa namba 1 ... karatasi hadi inapodondoka chini.

Scanned by CamScanner

[illegible] Wangari na [illegible] na mwenzi [illegible] na [illegible] kama [illegible] kunyongwa [illegible] Hapana [illegible] wazi [illegible] shaka wao [illegible]

[illegible]

[illegible] "[illegible]" [illegible]

Sauti 1: [illegible]

Sauti 2: [illegible]

Sauti 1: [illegible]

Sauti 2: [illegible]

Sauti 1: [illegible]

Ndugu Namba 1,

Tangu tumetoka nje huu sasa ni mwaka wa pili. Tumejigawa sehemu mbalimbali nchini ili kuwasha cheche za ukombozi halisi miongoni mwa wakulima na wafanyakazi. Huku nje ni fujo tupu. Hali ni mbaya zaidi kuliko ile tuliyoiacha. Watu wanakula mali ya umma ovyo! Rushwa imeshamiri! Viongozi na wakuu wa nchi wamezungukwa na mawaziri wanafiki na wabunge wenye njaa na uchu wa mali. Kaputula la Marx lavaliwa kama mbwembwe; watu wanateswa na kunyongwa ovyo bila hata kufikishwa kortini. Hapana siku ipitayo bila kumwagwa damu ya watu wanyonge. Watu wanatiliana shaka wao kwa wao na hapana anayethubutu kusema ukweli. Uchumi wa nchi unazidi kudidimia! Siku ya ukombozi itakapofika tutakuondoa humo. Sina mengi zaidi. Labda jambo moja. Leo jioni kuna mpira kati ya mawaziri na wabunge. Nitahudhuria. Upatapo nafasi usikose kutazama mpira huu kupitia tunduni.

Ni mimi nduguyo,
Mwangaza Africanus,
Mfungwa Namba 6.

(Anaikunja. Anajikokota pole pole kwenda kwenye kazi yake. Anainua nyundo. Anapiga mara mbili tatu. Kwa nje anasikia kelele ya

Scanned by CamScanner

mtu anayepiga mayowe, Anastuka. Kimya. Anasikiliza. Halafu kutoka nje zinasikika sauti).

Sauti 1: Huyo waziri wa zamani wa utamaduni amepewa adhabu gani!

Sauti 2: Viboko mia kwa kutembea na mke wa Rais! Kila siku viboko vitano! (*Sauti ya mtu anayelia kwa maumivu inasikika kila baada ya henzirani moja. Sauti ya mpigaji inasikika akisema:*) "Tunza mkia wako!" (*Halafu kimya*).

Sauti 1: Na huyo Waziri wa zamani wa ulinzi amepewa adhabu gani?

Sauti 2: Kuuwawa kwa risasi! (*Inasikika sauti ya mtu anayeomba kusamehewa maisha yake. Halafu mlio wa bunduki. Kimya*).

Sauti 1: Kafa!

Sauti 2: Tayari! Tena kanya!

Sauti 1: Twende zetu! Leo tumeletewa panya wawili tu! (*Kelele zinakwisha. Mfungwa Namba 1 anaendelea na kazi yake kwa uchovu zaidi. Wakati anaendelea sehemu ya kushoto anaingia Rais Kapera na magwanda yake. Mkono mmoja ameshika mpira kwapani na wa pili umeshika filimbi. Nyuma yake zinafuata timu mbili zenye mavazi ya mpira. Lakini kwa chini wamevaa makaptula yao mapana. Jezi ni rangi tofauti. Waziri Mpya wa Utamaduni naye yumo na magongo. Wachezaji wote wamefungwa vitambaa vyeusi machoni. Hawaoni. Hawawezi kujipanga sawasawa. Rais anapiga filimbi ili wajiandae. Filimbi hii inamshitua Mfungwa Namba 1. Anakwenda kuchungulia tunduni. Mpira unaanza. Rais anautupa juu. Unaanguka*

Scanned by CamScanner

chini. Mpira wenyewe una kengele ndani kama wa vipofu. Kila unaposimama wachezaji hawauoni. Wanabaki kupiga hewa, kupigana mateke na kuangushana. Rais (refa) ameshika mgongo kwa uchovu. Hawezi kukimbia huku na huko. Amesimama tu pale alipoona hakuna washika bendera. Kila anayeugusa mpira anasema gooooo! bila hata kujua mpira umeelekea wapi. Baada ya muda mfupi refa anapuliza filimbi kumaliza mpira. Kila kundi linadai ushindi).

Mbunge1: Sisi wabunge tumefunga mabao ishirini!

Waziri l: Mawaziri tumefunga hamsini. (*Ubishi unazuka. Inakuwa fujo. Wanaanza kuzichapa. Refa anagongwa kwa bahati mbaya, anaanguka. Anajaribu kusimama anagongwa tena. Mara anatokea mkulima kutoka mlango wa kushoto, jembe juu juu tayari kuwakata*).

Mkulima: (*Kwa hasira*) Tokeni hapa! Mnachezea ndani ya mazao yangu! Tokeni! Nitawakata! (*Wachezaji wanaposikia sauti kali ya mkulima, wanatoa vitambaa vyao usoni na kukimbia kutoka nje mlango wa kushoto. Refa naye anajizoazoa na kuchechemea nje. Mguu mmoja umeumia. Mpira wanausahau uwanjani. Kimya. Upande wa kulia Mfungwa Namba 1 anatoa jicho kwenye tundu*).

Mfungwa 1: (*Akitazama hadhira*) Serikali sasa ni mpira wa vipofu, lakini kumbe vipofu wenyewe, WANAONA! (*Sauti kutoka nje, ambayo inafanana na ya Mwangaza Africanus, inadakia:*)

Scanned by CamScanner

Sauti: Na kipofu anayeona ni hatari zaidi! Anaweza sana kuhadaa! (*Mfungwa Namba 1 anatazama juu sauti ilikotoka, lakini sauti haiendelei. Kutoka sehemu ya kushoto anasikia sauti ya mnyama kama simba. Ananyata kwenda kuchungulia tunduni. Korchnoi Brown anatokeza kutoka mlango wa kushoto. Anaokota mpira. Anaurusha juu, unaanguka chini na kengele ya ndani inasikika. Anacheka. Anauokota na kuuweka kwapani. Anatoka nao nje akicheka kwa sauti ya juu. Mfungwa Namba 1 naye akicheka ananyata kwenda kwenye sehemu yake ya kazi. Anainua nyundo kwa shida. Anapiga mara mbili. Hana nguvu, anainamisha kichwa chini. Taa zinazimika pole pole*).

GIZA

Scanned by CamScanner

(*Ikulu. Taa zinapowaka tunamwona Rais Kapera amekaa kitini. Ukuta wa katikati umeondolewa. Meza ni ile ile. Bendera ndogo juu ya meza, na ramani ya Afrika nyuma yake. Rais Kapera kazeeka sana sasa. Kichwa kimeenea mvi, hata kidevu chake cha kibeberu. Haoni vizuri na anasikia kwa shida. Karibu naye amekaa Waziri wa Mambo ya Nchi za Nje. Naye mvi zimeanza kuonekana. Pembeni, upande wa mkono wa kulia amesimama tarishi mwenye mavazi ya khaki. Mkono wa kushoto amesimama Daktari. Waziri wa Mambo ya Nchi za Nje anafunuafunua faili, halafu anampa Rais ili asome. Rais Kapera anavaa miwani yake. Anasoma akiwa amesogeza sana faili karibu na macho. Anamtazama Daktari*).

Rais Kapera: Vyema. (*Anamrudishia waziri faili*) Nina wasiwasi sana na msimamo wa watu waishio katika nchi hii! Watu hawana msimamo! (*Akionyesha faili iliyo mikononi mwa waziri*) Waziri wa Mambo ya Ndani ameniletea ripoti akieleza kuwa mwamko wa kisiasa ni mdogo sana miongoni mwa wananchi. (*Akimkazia macho Daktari*) Daktari! Nataka upime mwamko huu wa kisiasa. Tarishi atakuletea sampuli sasa hivi! (*Akimtazama tarishi*) Tarishi! Lete ile sampuli yetu haraka! (*Tarishi anatoka nje anarudi na watu

Scanned by CamScanner

watatu kutoka mlango wa kulia. Watu hawa watatu wana mikoba mikononi. Mmoja ana "briefcase", mwingine ana kikapu kidogo cha ukindu na mwingine ana mfuko wa ngozi.) Haya Daktari! Sampuli yetu ni hii! Pima mwamko wa kisiasa!

Daktari: (*Anashindwa kuelewa*) Lakini nitawapimaje?

Rais Kapera: Wewe ndiye Daktari! Unaniuliza mimi tena! Wapime! Umesomea nini? Ukishindwa kesho kunguru watarukaruka juu ya kichwa chako katika bonde la Udongo-kwinama! Karibu na jela ya wafungwa wa kisiasa! (*Kwa sauti ya juu*) Wapime mwamko!

Daktari: (*Akifikiri*) Nitawapima Mtukufu Rais. (*Anainamisha kichwa kwa heshima na woga. Anachukua mfukoni vipimajoto vitatu. Anawaendea hao watu*) Wewe nani? Jina lako nani?

Mtu 1: Mimi Mjamaa na jina langu ndilo hilo hilo! (*Daktari anamshika mkono. Anamwekea kipimajoto kwapani. Anaandika jina lake. Anamshika mwingine*).

Daktari: Na wewe nani?

Mtu 2: Mimi Mwanamapinduzi na jina langu ndilo hilo!

Rais Kapera: Haki ya Mungu nchi hii imeharibika! Watu wote wana majina ya kujipanga

kama wacheza ngoma! (*Daktari hamsikilizi. Anamwendea mtu wa tatu baada ya kumwekea kipimajoto kwapani na kuandika jina lake.*)

Daktari: Mbona wewe mchafu namna hii! Jina lako nani?

Mtu 3: Mimi Mkulima na jina langu ndilo hilo! (*Daktari anamwekea kipimajoto kwapani. Anaandika jina lake. Anamwendea mtu 1*).

Rais Kapera: Bado hujamaliza tu!

Daktari: Bado kidogo Mtukufu Rais! (*Anainamisha kichwa kwa heshima na woga. Anasoma vipimajoto kwa kila mtu. Anatoa ripoti*) Huyu Mjamaa joto lake ni 0° *Centigrade*. Na huyu Mwanamapinduzi ni 100° *Centigrade*. Na huyu Mkulima ni -10° *Centigrade*.

Rais Kapera: Wote wana msimamo wa ajabu! (*Anatikisa kichwa kwa huzuni.*) Ndiyo maana nchi yangu ina matatizo! (*Anamtazama tarishi*) Tarishi! Niambie! Ulipowashika watu hawa uliwakuta wanafanya nini?

Tarishi: Mjamaa nilimkuta kwenye mgambo!

Rais Kapera: Mmm? (*Anauliza kama mtu anayetoka usingizini. Hakusikia vizuri.*)

Tarishi: Mjamaa nilimkuta kwenye mgambo! Ukitaka kuhakikisha (*Anamwendea Mjamaa. Anatoa buti ndani ya mkoba wake*) buti zake hizi hapa! Mwanamapinduzi nilimkuta

Scanned by CamScanner

kutoka kwenye mkoba. Rais anayasoma majina kwa sauti. Halafu anasema:)

Rais Kapera: Hawa ndio wanaoleta fujo nchini hawa! (*Anamtazama mkulima.*) Na huyu Mkulima ulimkuta wapi!

Tarishi: Nilimkuta anakula viazi! (*Anamwendea Mkulima anatoa viazi mkobani.*) Ushahidi huu hapa!

Rais Kapera: (*Akitikisa kichwa kwa huzuni*) Viazi! Ndiyo maana amevimbiana tumbo! Tumbo limejaa matope!

Mkulima: (*Kwa sauti ya juu*) Njaa! Njaa!

Rais Kapera: (*Kwa ukali*) Nyamaza! Sitaki kusikia nyoronyoro! (*Akimtazama Daktari*) Asante sana! Unaweza kuondoka! Kesho nitakuletea sampuli nyingine. Nataka upime imani ya watu wa nchi hii! (*Daktari anatoka nje mlango wa kushoto. Rais anawatazama hao watu watatu.*) Lazima tuwatafutie dawa! Hapana shaka kuna watu wengi wa aina yenu. (*Akimtazama waziri*) Waziri! Wape dawa!

Waziri wa Mambo ya Nchi za Nje: (*Anasimama. Anamtazama tarishi*) Ebu niitie polisi! (*Tarishi anatoka nje, anarudi na polisi*). Huyu

Scanned by CamScanner

Mwanamapinduzi bandia haielewi siasa ya Chama! Tena anatumiwa na Beberu kuleta fujo nchini! Polisi! Ukiona watu wengine wa aina yake waswagie huko! (*Wanatoka nje. Waziri anamtazama tarishi. Kwa sauti ya upole.*) Niitie Polisi mwingine. (*Tarishi anakwenda, anarudi na polisi. Kwa sauti ya juu) Mpeleke! (Rais ambaye yumo katika lepe la usingizi anashituka.*) Mpeleke huyu Mjamaa akawe Meneja wa Kijiji huko porini!

Rais Kapera: Umesema porini kuna nini?

Waziri wa Mambo ya Nchi za Nje: Nimesema kuna wanyama wakali! (*Rais anaguna, anaendelea, na lepe la usingizi. Waziri anamtazama polisi ambaye bado anasubiri maagizo ya mwisho*) Ukiona watu wengine wa aina yake wapeleke huko! (*Polisi na Mjamaa wanatoka nje. Waziri anamtazama mkulima kwa dharau*) Amebaki huyu mla viazi! (*Akimtazama tarishi*) Mwite Padri! (*Anakwenda, anarudi na Padri. Padri anaingia akiwa amevaa msalaba mkubwa sana shingoni. Unaburura chini. Yaelekea unamshinda kubeba. Anatembea kwa kuchechemea.*) Padri! Mchukue huyu na wengine wote wa aina yake! (*Padri anamtanguliza mkulima mbele*).

Scanned by CamScanner

Padri: (*Akiwa ametandaza mikono yake*). Wewe ni kondoo wa Bwana! (*Anatoka nje na Mkulima. Kimya. Waziri anamtikisa Rais. Rais anaamka. Waziri anamnong'oneza*).

Rais Kapera: (*Akipumua kwa nguvu*) Ehuuuuuuh! Kazi moja imekwisha! (*Akimtazama Waziri wa Mambo ya Nchi za Nje*) Saa ngapi sasa? (*Anapiga mwayo*).

Waziri wa Mambo ya Nchi za Nje: Saa nne na nusu!

Rais Kapera: Bado tunao muda. (*Anapiga mwayo akimtazama tarishi*). Waambie mawaziri wangu waingie! (*Tarishi anatoka. Anarudi na mawaziri wote isipokuwa wa kike. Mawaziri wamevaa magwanda ambayo sasa yameenea viraka ambavyo havifanani na magwanda kwa rangi. Makaptula nayo vile vile. Wanapoingia wanasimama wakimtazama Rais Kapera ambaye amekwishalala usingizi. Waziri wa Mambo ya Nchi za Nje anamtikisa tena kidogo. Anastuka. Anavua miwani anapitisha kidole machoni na kisha anaivaa tena*).

Rais Kapera: (*Akiwatazama mawaziri wake*) Na hawa wanafanya nini hapa! Hivi nimesema uwaite!

Waziri wa Mambo ya Nchi za Nje: Umewaita mzee!

Scanned by CamScanner

Rais Kapera: O! Ndiyo! (*Anakumbuka*) Ile hotuba yangu unayo? (*Waziri wa Mambo ya Nchi za Nje anampa karatasi kutoka mfukoni mwake. Rais Kapera anaanza kuisoma hali amekaa*).

Ndugu Mawaziri,

Kwanza kabisa ningependa kuwashukuru kwa kunipendekeza niwe rais wa maisha. (*Makofi kutoka kwa mawaziri*). Waafrika ndivyo tulivyo. Hatupendi kuwatupa wazee wetu, hasa wale wenye busara. Nami ningependa kuwajulisha kuwa nimemteua Waziri wa Mambo ya Nchi za Nje kuwa Waziri wangu Mkuu. (*Makofi*) Pia leo jioni ninawakaribisha. Nafunga ndoa na Waziri wa Kike tuliyekuwa naye. (*Makofi*) Lakini jambo muhimu nililowaitia linahusu serikali yetu. Utawala wetu unashambuliwa sana na wananchi. Ipo haja ya kufanya marekebisho makubwa. Mimi siwezi kuwaachisha kazi. Mmekuwa nami muda mrefu na mna ujuzi kuliko mwananchi yeyote.... (*Mara mlio kama radi unasikika kwa nje. Taa zinazimika halafu zinawaka tena. Kelele za watu wengi zinasikika kwa nje. Rais na mawaziri wanasikiliza kwa woga. Rais anamwambia tarishi*) Katazame upesi nje kuna nini! (*Mawaziri wanatetemeka. Tarishi mbio, nje*).

Scanned by CamScanner

Waziri wa Mambo ya Nchi za Nje: (*Akiwatazama mawaziri wengine*) Rais wetu ni mtu mashuhuri! Labda huko nje mbinu za Beberu zimefaulu! Lakini bado sitaki kuamini!

Tarishi: (*Anaingia akihema*) Waku... Waku... Wakulima na wafanyakazi wana..., wana bunduki na majembe, na mashoka! Wanajeshi wamewaunga mkono! Waziri wa Kike amejiunga nao. Sasa wanakuja huku Ikulu!

RaisKapera: (*Kwa hasira*) Hapana shaka alikuwa jasusi! Shetani mkubwa! (*Nje sauti za watu zinaendelea*).

Watu Nje: Mwangaza Africanus! Mwangaza Africanus! Tuongoze! Wabunge wote chinja! Mawaziri wote chinja! (*Kusikia hivyo mawaziri wanatazamana. Kelele zinasogea karibu. Mawaziri wanavua magwanda na kuyatupa chini. Wanakimbia nje kupitia mlango wa kushoto. Tarishi anafuata. Rais anawasihi wasimkimbie lakini wapi! Kelele zinazidi kusogea. Waziri wa Mambo ya nchi za nje "Waziri Mkuu" naye anavua gwanda anamshika mkono Rais. Rais anasimama kwa shida*).

Waziri wa Mambo ya Nchi za Nje: Jikaze! Jikaze! (*Kelele zinakaribia. Waziri wa Mambo ya Nchi za Nje "Waziri Mkuu" naye anakimbia. Anamtazama Rais. Anapokaribia*

Scanned by CamScanner

mlangoni anamwambia) "jikaze!" (*Rais anamwita waziri wake kwa jina alilozoea kumwita alipokuwa mwanafunzi wake sekondari*).

Rais Kapera: Faustini! Faustini! (*Faustini anatoka nje mbio. Rais anachechemea hatua chache halafu anaanguka chini. Anapiga kelele akionyesha mkono upande walikokimbilia mawaziri wake*). Wezi! Wezi! (*Nguvu zinamwishia. Wakulima wanatokeza na majembe kutokea mlango wa kulia. Kelele zinasikika nje*).

Watu Nje: Rais naye! Chinja! (*Taa zinazimika. Giza. Kwa nje mlio wa pembe unasikika. Mlio huu unapungua pole pole, halafu mlio wa pembe uliochanganyika na kicheko cha Korchnoi Brown unasikika*).

MWISHO

Scanned by CamScanner

Duniani bado kuna nchi nyingi ambazo zipo katika balaa la kutawaliwa na madikteta ving'ang'anizi ambao 'makaptula' yao yamekuwa tishio na kero kubwa kwa wananchi wanyonge.

Usomapo tamthiliya hii ya *Kaptula la Marx* utajiuliza, inakuwaje 'makaptula' hayo yanatumika kuwa jela za wasio na hatia, na wakati huo huo kuwa mablanketi mazito ya kusitiri walalao wasikotakiwa na wasikostahili.

Haya ni baadhi tu ya masuala ya kijamii ambayo tamthiliya hii ya kisasa inayagusia. Hii ni tamthiliya inayotumia ucheshi na tashtiti kwa kiwango cha juu sana.

Profesa Euphrase Kezilahabi ni mwandishi mashuhuri wa vitabu vya fasihi ya Kiswahili. Ana shahada ya Udaktari wa Falsafa (Ph.D) ya Chuo Kikuu cha Wisconsin, Madison, huko Marekani. Aliwahi kuwa mkuu wa Idara ya Kiswahili katika Chuo Kikuu cha Dar es Salaam mnamo mwaka 1987-1991. Hivi sasa anafundisha katika Chuo Kikuu cha Botswana. Baadhi ya machapisho yake mengine ni riwaya za *Rosa Mistika*, *Kichwamaji*, *Dunia Uwanja wa Fujo*, *Gamba la Nyoka*, *Nagona*, *Mzingile*, na diwani za mashairi za *Kichomi*, *Karibu Ndani*, na *Dhifa*.

ISBN 9966-773-67-3

9 789966 773678

Vide~Muwa Publishers
www.vide-muwapublishers.com
an eye for quality

Scanned by CamScanner